

EL MODEL DE POSTVENCIÓ COMUNITÀRIA «MINUT 1»

Transformant l'impacte del suïcidi des del primer instant

Abans de parlar del model, és important saber qui som. L'Associació TDS és una entitat nascuda a Figueres de l'experiència de persones supervivents, dedicada a trencar el silenci mitjançant l'acompanyament i accions comunitàries com la Cursa-Caminada solidària «Parlem del Suïcidi» i l'exposició itinerant «Imatges del Dol» als CAPs. Aquest arrelament al territori ens ha permès crear un model institucional sense precedents.

1. QUINA ERA LA NECESSITAT? EL PERQUÈ DEL MODEL

Tradicionalment, quan es produeix una mort per suïcidi, la intervenció clínica o psicològica s'activa *a posteriori*, dies o setmanes més tard. Això genera un buit d'assistència en les primeres hores que resulta devastador per a les famílies. Des de TDS vam identificar tres grans problemes que calia resoldre urgentment:

- **El "Dol Traumàtic Burocràtic":** Aquest concepte, encunyat per la nostra associació, defineix el patiment afegit (i totalment evitable) que pateixen les famílies quan, en ple xoc emocional, han d'afrontar un laberint de tràmits policials, judicials i funeraris sense cap orientació clara. Sovint, això s'agreuja per una vulnerabilitat socioeconòmica sobrevinguda.
- **L'abandonament després de l'escena:** Un cop els serveis d'emergència i la policia (Mossos d'Esquadra, forense) fan la seva feina i es retiren, la família sovint queda totalment sola, sense saber a qui trucar ni com actuar.
- **La bretxa territorial rural:** A l'Alt Empordà, com en molts entorns rurals, la distància física respecte als recursos clínics especialitzats es tradueix en una distància institucional. Als pobles petits, la proximitat veïnal pot ser protectora, però també pot generar sobreexposició, rumorologia i un greu estigma.

Davant d'aquesta realitat, es va fer evident que **la postvenció no podia començar dies després; havia de començar al "Minut 1" 3.**

2. COM FUNCIONA? L'ARQUITECTURA DEL MODEL «MINUT 1»

El Model «Minut 1» no pretén crear nous serveis des de zero, sinó que **organitza i connecta els recursos que ja existeixen al territori** per construir un circuit directe i sense obstacles . Funciona sobre els següents grans pilars:

A. El Circuit Institucional Coordinat (La cadena d'acompanyament)

Hem creat una xarxa de cogovernança on cada actor sap què ha de fer i com passar el relleu:

1. **Activació inicial (A l'escena):** Els serveis d'emergència (SEM, Bombers) i cossos policials intervenen, protegeixen l'escena i fan la contenció inicial. Ells són els encarregats de fer el primer lliurament de la nostra Guia per a Supervivents a la família .
2. **Gestió funerària:** Les funeràries del territori s'integren al circuit per orientar amb cura i facilitar materials en les primeres hores .
3. **Derivació Càlida i Sanitària:** Mitjançant les "**Visites Preferents**", els supervivents poden accedir de manera urgent al seu Centre d'Atenció Primària (CAP) fent servir una "paraula clau", evitant barreres burocràtiques i iniciant el seguiment mèdic i psicològic de forma immediata .
4. **L'Escut Social del Consell Comarcal:** Entren en joc els Serveis Socials per valorar riscos i activar serveis d'urgència . En aquesta fase coordinem accions com el reforç de la Teleassistència per a gent gran que queda sola, i integrem les treballadores del Servei d'Atenció Domiciliària (SAD) perquè tinguin criteris d'actuació i protecció emocional quan entren a llars afectades.

B. El Sistema de Guies Operatives

Per donar suport pràctic, hem creat un ecosistema de guies que actuen com a eina de "**control cognitiu**" en el caos:

- **Per a les famílies:** *Guia per a Supervivents d'un Suïcidi*, materials específics per a *Menors Supervivents* (dissenyats per a les primeres 24-72 hores) i la *Guia de Tràmits transversals* .
- **Per a professionals:** Guies sectorials per a cossos d'emergències, centres educatius (Guia per a Monitors de menjador i transport), tècnics d'ajuntaments, treballadors socials i entorns laborals, per saber com comunicar notícies i protegir l'entorn comunitari.

C. El paper de la Psicologia i el Suport entre Iguals

TDS ofereix grups de suport mensuals per a persones supervivents, sempre moderats per psicòlogues voluntàries de l'entitat. L'objectiu no és fer teràpia clínica, sinó acompanyar en el procés de dol entre iguals dins d'un espai segur. Si se detecta una necessitat clínica severa, el circuit del model s'activa per derivar el pacient a la xarxa pública de salut **(CSMA/CSMIJ o CAP)**.

3. LA PROVA PILOT I LA COGOVERNANÇA: QUI HI HA DARRERE?

El model ja s'està implementant amb èxit al món rural de l'Alt Empordà (Catalunya), amb municipis pilot com Avinyonet de Puigventós, Vilafant, Vilanant i la ciutat de Figueres .

El nostre gran aval és la **Taula de Treball Intersectorial**, que uneix persones expertes d'alt nivell compromeses amb el projecte: el psicòleg Josep Soler (SEM), en Marc Ribas (Bombers), la caporal Laura Valenzuela (Unitat de Desapareguts i Suïcidi de Mossos), la metgessa forense Dra. Anna Hospital, la Dra. Mònica Cunill (UdG) i la cúpula tècnica del Consell Comarcal (Rosa Guixé, Carme Ortega, Glòria Pla i l'equip psicològic liderat per en Rubén). Això garanteix que la resposta institucional sigui real, eficient i protectora.

4. EXPANSIÓ I AVALS: CAP A ON ANEM

El que va començar com una resposta local avui té una projecció global gràcies a una sòlida xarxa intersectorial i al paraigua d'entitats com la **Federació Salut Mental Catalunya i la Confederación Salud Mental España**:

- **Innovació Tecnològica (Codis QR Prevenició):** Amb l'aliança de la Fundació Diaconía (Pla ZOE), estem implementant Codis QR en "punts negres" rurals per connectar la ciutadania de manera anònima i ràpida amb materials d'àudio i recursos de prevenició .
- **Rigor Acadèmic i Científic:** Treballem aliat amb **ESADE i EADA** dins del Projecte Connecta per avaluar quin és l'impacte d'aquest model en la reincorporació al món laboral de les persones supervivents, generant dades pioneres a nivell estatal.
- **Internacionalització i Transferència:** Hem iniciat l'exportació metodològica del nostre sistema a Xile, mitjançant un conveni directe amb la fundació SuicidPrevent i el suport de la Xarxa Iberoamericana de Suïcidiologia .

LA NOSTRA CONCLUSIÓ

La Postvenció ÉS prevenció 7. Preparar les nostres comunitats per acompanyar, sostenir i orientar les famílies des del "Minut 1" és la forma més efectiva d'evitar el patiment prolongat, reduir l'aïllament i protegir la vida dels que queden.

